

Зауваження та пропозиції до проекту Закону «Про державне регулювання органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» (№ 13204-1 від 02.05.2025)

З метою аналізу було також враховано положення проекту Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» (№ 13204 – 21.04.2025), а також Регламент європейського парламенту і ради (ЄС) № 2018/848 від 30 травня 2018 року про органічне виробництво і маркування органічних продуктів та про скасування Регламенту Ради (ЄС) № 834/2007 у редакції станом на 25.03.2025.

Проект Закону № 13204-1 передбачає викладення у новій редакції Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції». Відповідно до пояснювальної записки необхідність прийняття проекту Закону України «Про державне регулювання органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» (далі – законопроект) зумовлено потребою гармонізації національного законодавства з новим органічним законодавством Європейського Союзу, а також зобов'язаннями України в межах Угоди про асоціацію з ЄС. Зокрема, вказується, що чинний закон не врахував положень чинного регламенту і будувався лише на положеннях вже не чинних Регламенту Ради (ЄС) № 834/2007, Регламенту Комісії (ЄС) № 889/2008 та Регламенту Комісії (ЄС) № 1235/2008.

Таке твердження викликає низку сумнівів, адже час прийняття первинного закону це 2018 рік, який збігається з роком набуття чинності Регламентом європейського парламенту і ради (ЄС) № 2018/848 від 30 травня 2018 року про органічне виробництво і маркування органічних продуктів та про скасування Регламенту Ради (ЄС) № 834/2007. Проте, звісно, він не враховує змін Регламенту у 2023, 2024 роках. Чинна редакція Регламенту є станом на 25.03.2025. Проте аналіз пропонованих змін свідчить, що вони не враховують останні зміни до Регламенту.

З огляду на вищенаведене виникає важливе процедурне питання та пошук рішення. Чи доцільно витрачати ресурси на переписування положень регламентів ЄС у законодавчі акти України, враховуючи те, що бізнес, який є експортно орієнтований для роботи у ЄС, змушений користуватися чинними там регламентами, а не законами України, які не повною мірою імплементуються у законах України та інших підзаконних актах. Положення регламентів складно імплементувати, оскільки це документи прямої дії, а за змістом вони є комплексними, адже поєднують у собі нормативні положення про права та обов'язки на рівні з чіткими інструкціями до виконання, що у національному праві України поділяється на закони та постанови Кабінету Міністрів України. Вважається за доцільним прийняти на рівні ВРУ документ, який би дозволив визнавати регламенти частиною національного законодавства, що буде більш ефективним для формування належної практики застосування, адже дозволить працювати з оригінальними нормами регламентів, а не тлумаченням регламентів у законах і підзаконних актах України.

Проект Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» (№ 13204 від 21.04.2025) містить значну частину норм, які пропонує проект Закону про державне регулювання органічного

виробництва, обігу та маркування органічної продукції (№ 13204-1 від 02.05.2025), з огляду на це не зрозуміла доцільність його реєстрації та виникає питання щодо дотримання

Регламенту ВРУ про законотворчу діяльність. Таке дублювання законопроектів, а не можливість спільно напрацювати єдиний текст проекту Закону свідчить про низьку законотворчу техніку народних депутатів та неефективне використання ресурсів.

Проект Закону про державне регулювання органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції (№ 13204-1 від 02.05.2025) змінює назву закону, проте по тексту зберігається покликання на чинну назву Закону «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції», що призведе до плутанини під час виконання норм.

Пропоновані зміни носять більш технічний характер, який може виправити сама практика застосування закону. Текст проекту Закону жодним чином не враховує змін у частині контролю, про який згадується у пояснювальній записці. А також не враховує, що у Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» вже внесені зміни, які наберуть чинності у 2028 році. Доречно було б ілюструвати потребу у запровадженні нових норм реальними кейсами із практики, які б свідчили про факти зловживання суб'єктами господарювання процедурами під час отримання сертифікатів про органічність, використання логотипів про органічність безпідставно тощо.

Запропоновані зміни не містять оновлених вимог до маркування, до сертифіката про органічність продукції, які містяться в оновленому Регламенті європейського парламенту і ради (ЄС) № 2018/848 від 30 травня 2018 року про органічне виробництво і маркування органічних продуктів та про скасування Регламенту Ради (ЄС) № 834/2007 у редакції станом на 25.03.2025.

Зміни до Закону України «Про насіння і садивний матеріал» нічим не обґрунтовані. Не вбачається за доцільне виокремлювати насіння органічних рослин та фрагментувати правове регулювання насіннєвого обігу.

Запропоновані зміни деталізують певні вже чинні норми проте не покращують механізмів їхнього впровадження. Зокрема, ефективним контроль буде за умови прозорості процедур із сертифікації, відкритості процедур та чіткому алгоритмі контролю, який починається з оформлення сертифікатів, не лише з формальним підходом, але і здатність проаналізувати фактичну діяльність. Виробництво органічної продукції сприяє досягненню комплексних вимог щодо оздоровлення довкілля, адже пов'язане зі сталим веденням господарства.

Враховуючи вищенаведене, вважаємо за доцільне розпочати пошук правових механізмів врахування чинних регламентів ЄС як елементів національного права України з огляду на те, що з моменту набуття членства України у ЄС всі ці документи автоматично стануть частиною нашого законодавства і важливо вчитися вже працювати з ними. Під час доопрацювання тексту проекту Закону взяти за основу проект Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» (№ 13204 від 21.04.2025).